

Schrijftalent gezocht!

In deze uitgave is plaats gemaakt voor een gastcolumn. Ditmaal een bijdrage van Caspar van den Berg, die meent dat de achtergrond en de omstandigheden van de militaire missie in Afghanistan onvoldoende duidelijk zijn gemaakt aan de Nederlandse bevolking. De redactie daagt andere lezers uit om ook een column te schrijven voor de Militaire Spectator. De keuze van het thema is vrij, maar het moet wel passen binnen de formule van het blad. Voorwaarde voor plaatsing

is dat de redactie uw boodschap relevant acht voor de lezers. Verder moet uw verhaal in niet meer dan duizend woorden voor het voetlicht worden gebracht. U kunt uw bijdrage sturen naar de bureauredactie (zie colofon). Wij zijn erg benieuwd wie zich geroepen voelt om te reageren. Uiteraard zijn we ook nieuwsgierig naar de thema's die u onder de aandacht van de lezers wilt brengen. Uw bijdrage wachten we dan ook met belangstelling af.

De hoofdredacteur

'Ik kan thuis helemaal niet uitleggen wat ik heb gedaan'

C.W. van den Berg BA*

Zo verzuchtte een collega-student tegen mij nadat we twee weken als *role play* (variërend van burger tot terrorist) hadden gefungeerd voor een eenheid die kort daarop naar Uruzgan werd uitgezonden. Mijn antwoord was simpel: 'Ja, en dan ben jij nog maar twee weken weg geweest op oefening, kun je nagaan hoe moeilijk dat moet zijn voor militairen die vier tot zes maanden worden uitgezonden naar Uruzgan'.

Uitleggen wat we daar doen. Daar beeld en geluid bij krijgen. Dat is ook voor militairen moeilijk. Kolonel Swillens wees er in zijn artikel over de Comprehensive Approach op hoe moeilijk het is om hetzelfde beeld te hebben buiten de compound, in Kamp Holland en in Nederland.¹ Vertrouwen, zorgvuldig communiceren, evalueren en het afleggen van werkbezoeken dragen volgens hem bij aan

een beter beeld en een goede verstandhouding. Swillens geeft in zijn artikel ook aan hoe deze uitgangspunten tot uiting kwamen in het optreden van TFU 8.

Relatie krijgsmacht-bevolking

Het probleem van het uitleggen wat we daar doen ligt niet bij de militairen onderling, maar in de relatie tussen de krijgsmacht en de Nederlandse bevolking. Terecht is er veel aandacht uitgegaan naar het winnen van de *hearts and minds* van de lokale bevolking in Uruzgan. Daarbij zijn de hearts and minds van de Nederlandse bevolking evenwel vergeten en dat is een cruciale fout. Want het is de Nederlandse burger die uiteindelijk via de democratie zal beslissen of een missie wordt verlengd of niet. Politiek speelt wat mij betreft daarin een ondergeschikte rol. Politici nemen uiteindelijk wel de beslissing, maar dat doen zij op basis van programma's waarop zij gekozen zijn. De burger heeft in een democratie het laatste woord.

Die slag om de hearts and minds van de Nederlandse burger is in het geheel niet gevoerd.

* De auteur voltooide in 2008 zijn bachelor geschiedenis aan de Vrije Universiteit. Hij werkt momenteel aan de Universiteit van Amsterdam aan een masterscriptie over het leven van de reservekapitein J.P. Albach (1903-1940).

¹ J.R. Swillens, 'Comprehensive Approach: de praktijk', in: *Militaire Spectator* 178 (11) (2009) blz. 578-589.

Spreken van winst of verlies in deze heeft dan ook geen zin, want burgers en krijgsmacht hebben geen beeld meer van elkaar. De Nederlandse burger denkt bij oorlog en krijgsmacht vooral aan de grote conventionele legers uit de Koude Oorlog en is nagenoeg onbekend met de grote conceptuele vernieuwing in de oorlogvoering sinds de val van de Berlijnse Muur in 1989. Burgers en militairen leven wat dat betreft in twee aparte werelden. Zo kon het gebeuren dat het NOS journaal een complexe operatie als Tura Ghar omschreef als 'vechten tegen de Taliban'. Wie het artikel van Swillens erop naslaat ziet dat die omschrijving geen reëel beeld geeft van die operatie. Dit voorbeeld toont ook aan dat de *media exposure* geenszins begrip bij de Nederlandse bevolking kweekt.

Het probleem is dus tweeledig. Enerzijds is er geen werk gemaakt van een hearts and minds strategie voor de Nederlandse bevolking en anderzijds is de bevolking niet meegegaan met de conceptuele vernieuwingen in de oorlogvoering. Dat probleem had om zijn eigen Comprehensive Approach gevraagd. Uitgangspunt daarin had moeten zijn de bevolking duidelijk uit te leggen hoe oorlogvoering is veranderd en waarom het dus ook in het belang van die burger is dat wij onze krijgsmacht naar een verland als Afghanistan sturen. Dat had moeten zorgen voor meer begrip en steun voor de missie. Die steun is sinds 2006, volgens het maandelijks onderzoek van Defensie zelf, nooit boven de 50 procent uitgekomen.

Ga naar scholen, wijkcentra en politieke bijeenkomsten

Uitleggen doe je niet passief via de media omdat die, net als de burgers, te weinig begrip hebben van de conceptuele vernieuwingen in de oorlogvoering sinds 1989. Ook onze eigen bevolking moeten we, net als de lokale bevolking in Uruzgan, actief benaderen. Ga naar scholen, wijkcentra en politieke bijeenkomsten en leg uit hoe het veiligheidsspectrum en de rol van de krijgsmacht veranderd zijn. Leg uit dat opbouwen en vechten vaak door elkaar heen zullen lopen en dat een duidelijke scheidslijn in een Comprehensive Approach niet bestaat.

Leg uit dat je in Afghanistan lang de tijd nodig hebt omdat je daar niet op zijn Nederlands met stamoudsten vergadert. Dat opbouwen daar langer duurt dan vier jaar omdat het land voor meer dan de helft in puin ligt. Dat dergelijke missies vaak na vier jaar pas op hun hoogtepunt zijn. Leg ook uit dat het doelwit van IED's niet zozeer de krijgsmacht is, maar juist de politieke wil van de Nederlandse bevolking. Leg ook uit wat de beslissende rol van die Nederlandse burger is: hij bepaalt uiteindelijk of de missie wordt verlengd. Kortom, betrek die burger bij de missie door een Comprehensive Approach.

Achilleshiel

Door ons geheel op Uruzgan te richten is uit het oog verloren dat wij uiteindelijk ook de hearts and minds van de Nederlandse bevolking nodig hebben. Dat is mijns inziens de achilleshiel van de missie gebleken. Waar de krijgsmacht een zeer goede bijdrage heeft kunnen leveren aan de verbetering van de situatie in Afghanistan, verliezen we uiteindelijk toch wegens een gebrek aan steun bij onze bevolking. Parallellen met de Vietnam-oorlog doemen daarbij op. Terecht moeten we ons bezinnen op de vraag of een democratische staat anno 2010 nog wel in staat is de steun van de eigen bevolking te behouden bij langdurige missies. Want we gaan niet uit Uruzgan weg omdat onze militairen daar gefaald hebben, maar omdat we thuis niet konden uitleggen wat we daar deden. ■